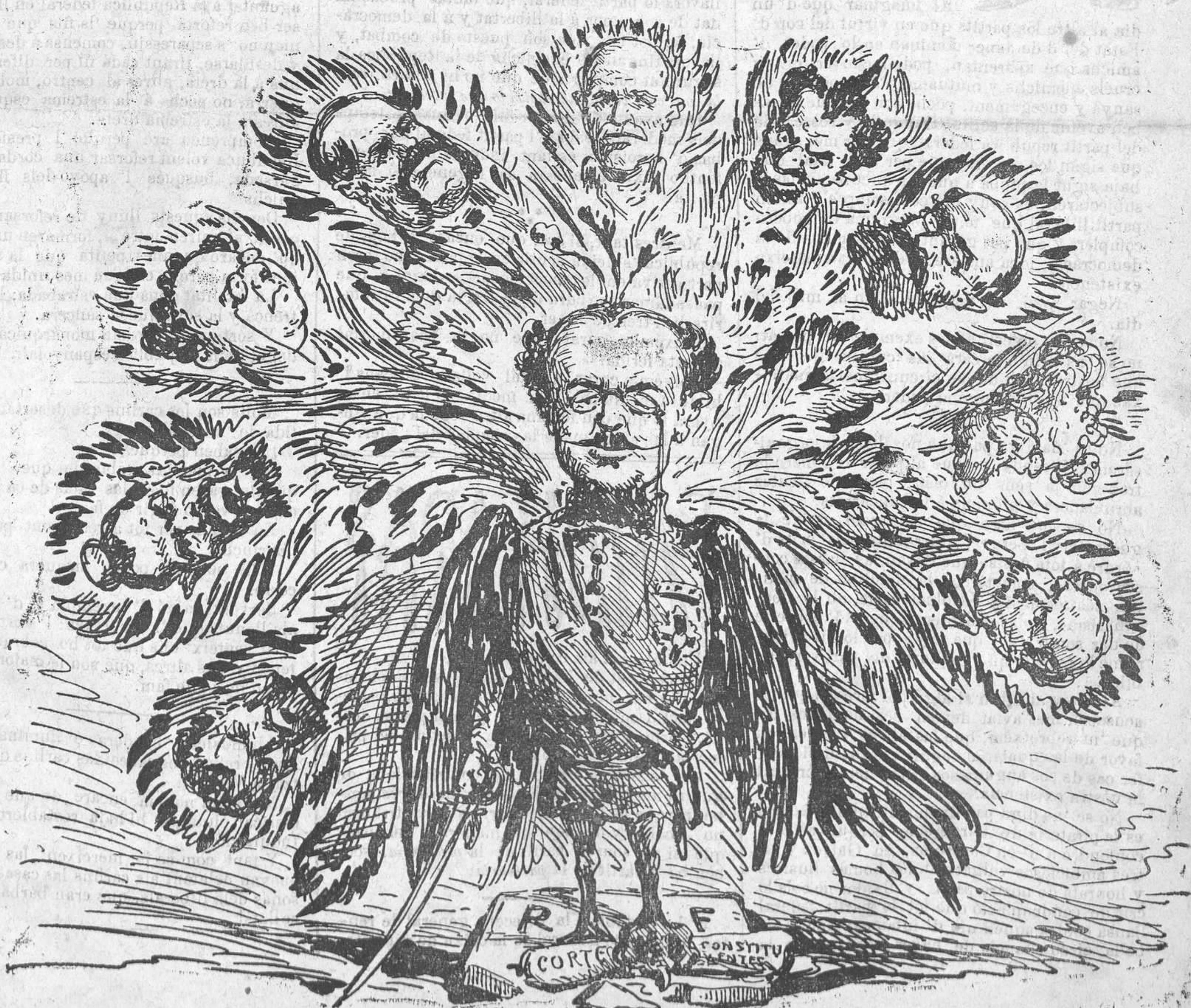

LA CAMPANA DE GRACIA

LA SITUACIÓ.

Un Pavo..., Real.

ADVERTENCIA.

Desde avuy se posa á la venta al préu de un ral exemplar l' anunciat *Almanach de la Campana de Gracia*, cubert de interessants retratos y graciosas caricaturas y escrit ab molta xispa per Feliuhet, Nabucodonossor, Simon Alsina, Trompet de Reus, Cosme Colillas, F. M., A. F. O., Pau Pallús, Daldeta Fuig, Pepet, Joan Rafech, P. Ll., J. R., Gayter del Noya, E. C., A. de la F., Un noy de Llavaneras, F. G. y C., F. B., Fernan Bolivar, Birubas, L'hereu de casa, Mossen Guixa, Boixompiñaig, Lo Campaner y altres colabordors de LA CAMPANA DE GRACIA.

Avisém als nostres corresponsals que vulgan fer pedidos que no s' adormin, puig sent molta ja la demanda que tenim feta, avisantnos ab temps, no será tan fácil que s quedin sense.

CURÉMNOS.

HONT es lo partit federal? ¿Que fà? ¿Que no s' barreja encare en la lluya política?

Aixó es lo que que molts se preguntan al véure 'l sesgo que pren l' actual situació.

Al imaginar que d' un dia al altre los partits que en virtut del cop d'Estat del 3 de Janer dominan en lo poder, d' amichs que aparentan, poden convertir-se en cruels enemichs y mütuament destrossar-se ab sanya y encegament, pochs son los que s' saben avenir de la actitud tranquila y sossegada del partit republicà federal, que per mes grans que sigan los errors, que per mes fatal que haja sigut la prova á que las circumstancies lo subjectaren, es avuy dia com sempre l' únic partit liberal que té un programa de govern complet y que pot garantir la práctica de la democràcia, idea amassada ab la sèva mateixa existència.

Negar aixó, es negar la llum al mitj del dia.

No se 'ns objecti ab los exemples del passat: no se 'ns tirin á la cara las culpas, que mes que nostras, son de las circumstancies mateixas que 'ns dugueren al poder.

**

No se 'ns diga pas que nosaltres desorganisarem l' hisenda, porque al pujar al govern la trobarem ja sens un clau, plena de deutes abrumadors y próxima á la bancarrota.

No se 'ns diga que deixarem creixe la guerra-civil, porque, aturullats pels crits d' órdre á tota costa que davant las classes conservadoras, cometerem la debilitat de sustituir nostres medis revolucionaris, ab lo doctrinisme, sense considerar que cad' arbre té de dar son fruit, y que no es pas lo doctrinisme lo fruit propi y natural del partit republicà....

Al cap y al últim si algú pot fernes aquesta acusació, mes aviat devém ser nosaltres los que 'ns reprotoxém, que las altres classes, en favor de las quals, al seguir sas indicacions y fer cas de sos anguniosos crits, hem sacrificat la nostra existència!...

No se 'ns diga pas finalment, que la federal es la pirateria de Cartagena, porque aixó es confondre á n' en Contreras, en Galvez y altres ambiciosos vulgars ab los homes ilustres y honrats de nostre partit y olvidar no sols lo crit de condemnaçió que tot lo partit federal llansá contra aquell niu d' infames, sino també la circumstancia de haver sigut presa la

plassa ab los mateixos, mateixas medis que 'n Castelar havia acumulat per rendirla.

Y si es cert donchs que n' altres no podém mereixre altra culpa que la de havernos equivocat, y sino es menos cert que 'l nostre partit es avuy tant numerós com sempre, porque es lo partit de totes las personas de cor y 'l de las classes que viuen ab lo suor de son treball, ¿que es lo que fa avuy dia? ¡com no prén part en las discordias que prompte han d' estallar dintre de la situació, y de las quals podríà recabar algun positiu benefici?...

** Ah! Confessémho. Lo partit federal á mes de las llagas internas que 'l fan sufrir, té una ferida.

Las llagas internas podrà curàrselas depurantse de tots aquells elements, que alguna volta pugn hanerlo fet avergonyir. ¡Fora tots los homes de mala fe, tots los ambiciosos, tots los que al amor á l' idea, anteposan son egoisme!

En quan á la ferida, lo temps y únicament lo temps pot curarli.

** Avuy no pot fer aliances ab cap dels que 'l hi han ocasionada pera sustituirlo en l' amarga possessió del poder.

No pot ferho, porque la sèva actitud seria traduïda per uns móvils que no són pas lo seu.

Se 'l hi diria qu' estima 'l poder, quan en realitat es lo que mes detesta: se suposaria que vol novament la possessió del pressupost, quan en realitat ni 'l vol ni 'l necessita.

** Pero quan aquesta situació anòmala 's desarrolli degudament, quan soni l' hora de contar y distingir ahont son los verdaders liberals y ahont son los borbònichs: ahont son los republicans y ahont los carlistas y alfonsins, llavors lo partit federal, que tantas probas ha dat de son amor á la llibertat y á la democràcia, no pot faltar en son puesto de combat, y llavors tingen los enemichs de la República la seguretat completa de que no hi faltarà, *vaya la cosa com vaya, succeixi lo que succeixi*.

Que avants de tornar als ominosos temps dels moderats, sabrà 'l partit federal dar probas d' heroisme, es tant indubitable, com que fentlo aixís alcanserà sa regeneració completa.

** Mentre tant, si are, quo encare 'l nom de república 's deixa sentir en lo poder, no pren part activa en los sucessos, es degut á que pausadament se cura de la ferida que va infirírseli 'l tres de Jacer.

Deixémlo curar, que no es pas mortal aquesta ferida.

Deixémlo curar, que tal volta lo descans l' hi durá meditació, y la meditació l' hi ensenyará lo que deu fer una altre vegada que vingan á las sèvas mans las riendas del poder.

BATALLADAS

Una alegria als contribuyents.

La cantitat de 75 milions de pesetas del emprést qual cobro 's deixava en suspens, se ferà efectiu en dos plassos: lo primer plasso des de 'l primer al 15 de mars y 'l segon del primer al 15 de juny próxims.

Los carlins fan pagar las contribucions de guerra als liberals dels pobles: nosaltres també, porque en los pobles carlins la contribució no 's cobra y de aquesta manera 's demostra que si no som lo partit de la prudència, som bén bé 'l partit de la paciència.

S' ha restablert la direcció general de rentas, la direcció general de la caixa de dipòsits,

la direcció general de l' administració local, la direcció general de sanitat, beneficencia y estableciments penals, la direcció de sanitat militar, la direcció de agricultura y no sé cuantas direccions mes.

Y á pesar de tantas direccions, lo mes pallús véu que 'l actual situació se enfonzarà per falta de direcció.

S' han restablert una pila de empleos que havian sigut abolits per inútils.

Y á pesar de tants restabliments, la situació estarà maialta.

Los federals de Sabadell, á pesar d' haver sigut desarmats, encare no tingueren notícia de que 'l gros de las faccions s' atansava á la vila, foren los primers en prestarse para la defensa y en empunyar las armas.

Aquest rasgo dels federals sabadellenchs d' olvidar ressentiments molt profunds, lo farém sempre que perill hi haja 'ls federals, á pesar de que segons diuhen alguns que no 's mouhen de casa sèva, no tenim res per perdre.

Diui textualment un periódich de Madrid:

«Van arribant á Madrid multitud d' homes polítichs de las provincias, que aspiran á representarlas en son dia, á fi de posarse d' acort ab los amichs y fer mes fácil lo triunfo.

Las antessalas dels ministeris se veulen casí a totas horas plenas d' aquesta classe de pretendents, assediant als ministres ab exigencias de destinos pels seus amichs etc. etc...»

Y vinga nombrar estanquers y regalar puros de tres als electors y renovar los antichs miraclos de resurreccions etc. etc. etc....

Lo partit federal tenia 'l dret: pero no havia sabut crearse la forsa. La corda que havia de aguantar á la República federal en lloc de esser bén retorta porque 'ls fils que la componian no 's separen, comensá a descargolarse y desfilarse, tirant cada fil per diferent cantó: uns á la dreta, altres al centro, molts á la esquerra, no pochs á la estrema esquerra y 'ls altres á la estrema dreta.

Comprenem que per 'l president de la República volent reforsar una corda tan filgarsada, busqués 'l apoyo dels fils monárquichs?

Donchs aquests lluny de reforsar la nostra corda, s' uniren entre sí, formaren una cordeta, qu' encare que mes petita que la nostra, fou mes forta perque estigué mes unida.

La fatalitat donà una estrabada: la nostra 's trencà y la sèva quedà sancera.

Y sort que la cordeta monárquica no siga 'l dogal de la República espanyola!..

Molts son los carlins que desertan de la partida de 'n Cucala.

¡No saben perque?

Per la mateixa raó de que, segons lo quènto, varen fugir las ratas de ca 'n Carrasco; que varen fugir de fam.

En Cucala per tot arréu ahont passa cobra pistrinchs.

Y 'ls seus no poden sisquera cobrá 'l socorro.

Servéixi aixó d' exemple y d' esperansa als llanuts que 'l segueixen: l' absolutisme es aixó mateix: uns que tot ho cobran y tot ho tenen y uns altres, que son la majoria, que no tenen mes que fam.

Ab músicas, banderas e iluminacions han siguts rebuts los cabecillas carlins que han entrat á Vich.

No tenim notícia encare de que en aquella clerical ciutat, s' hi haja restablert la Santa Inquisició.

Y tant com se la mereixen las donas que anavan delatant als carlins las casas y las persones dels liberals, que eran bárbarament fellsatats!

Lo govern se ha fet sèvas las armas y municiòns que 'ls carlans tenian acopiadas en Inglaterra.

Aixís voldria que 's fes sempre: que si 'ls agents del govern espanyol haguéssen treballat tots tan fi com lo de New-Port, no tindrian los carlans los medis de defensa ab que avuy contan, ni la pàtria hauria de plorar tantas llàgrimas de dol.

També en Olesa de Monserrat ha sigut desstituït l' Ajuntament y desarmats los voluntaris.

Nosaltres créyam que en los pobles amenassats pels carlans, los voluntaris serian respectats, majorment no haventhi en ells ningú mes que federal pera pendre las armas.

Pero per lo que vā veyste no tothom es tant esclusivista com nosaltres.

¿No es vritat conservadors?

Aviat tornará á ser de moda l' iglesia de San Jaume.

Aviat lo Pi perdrá la concurrencia que 'l tencement del temple del Carrer de Fernando l' hi havia proporcionat.

Y porque la cosa vaja com cal, porque hi ha ja mes sol munitat en la reapertura que en la clausura, l' ajuntament de Barcelona assistirà al acte, acompañat de notari y altres funcionaris públichs.

Lo Brusi ab motiu d' aixo está que no hi véu de cap lletra, y nosaltres, francament, hem de confessar, ab la pietat que 'ns caractrisa, que si 's hagués fet la obertura del passatje, no 's faria are l' obertura de l' iglesia.

Res mes horrible que 'ls detalls que han publicat los periódichs de la localitat sobre 'l fucellament dels fugitius de Vich pèl salvatge Vila del Prat, ocorregut en Sant Andreu de la Castanya.

Vol la Providencia que un sargento dels voluntaris de Roda, un tal Prat s' escapi de la mort, per contar aquella escena de caníbals, realisada en mitj de la soledat.

Aquest pobre sargento cuygué al costat del que ab ell estava lligat: lo cervell d' aquest l' hi salpicà la cara: la sanch se l' hi paralisa y aixó féu que passés per mort.

Ah quan atrossos son los detalls que ha donat d' aquesta hecatombe!

La ploma 'ns cau de las mans y no sentim dintre del cor altre crit que 'l de Venjansa!

Al governador de Madrid se l' hi atribueix una frasse maravellosa.

Parlant de la persecució que sufreixen los periódichs de la capital, diuhen que exclamà: —«Encare no han vist res: si aixis convé, jó faré que que no quedí cap altre periódich que 'l *Díari de Madrid y la Gaceta*.»

De modo que aquesta política es la dels alfonsins, de la mateixa manera que la nostra fou la de la situació que hi ha are actualment.

Y si es cert allò de que las situacions que 's provocan son las que fatalment s' imposan, posémnos, ciutadans, un suro á l' esquena, que s'acosta l' hora del bastó.

A Reus ab motiu de la destitució del Ajuntament han dimitit tots los empleats y casi tots los gesfs y oficials de la milicia.

D' aquesta manera, sens dupte, acabarà l' actual govern ab los carlans: ferint la dignitat dels bons republicans que sempre 'ls han combatut, y no teniut en res los seus serveys.

Aixó fora menos sensible, si també de la nostre pell no deguéssen ferse'n las tiretas.

Fins periódichs tan identificats ab la actual situació com *L' Iberia y Lo Govern*, condemnàn l' anomalía y l' arbitrarrietat que 's deixà sentir en los cambis de corporacions populars.

Si ells se queixan ¿que farém nosaltres?

Si ells se queixan, nosaltres nos es-queixem!

Lo general Moriones continua en *Miranda*. Estar à la *Miranda*, val tant com guardar una actitud expectante.

Y lo qu' es en Moriones no fá altra cosa, lo qu' es per are, que mirar com los carlans acaban de destrossar las provincias del Nort.

En García Ruiz y en Martos defensan desde 'l consell de ministres l' idea de que 's fassa un plebiscito para designar la persona que ha de estar investida ab lo carácter de president de la República.

Nos falta saber quants anys se necessitan pera obtenir aquest cárrec.

Perque, ¿no podria sortirne 'l colegial de Viena?

Casi totas las forsas carlistas reunidas, estiguieren á punt de atacar á la republicana vila de Sabadell.

En Martinez Campo, ab l' activitat que 'l caracterisa, sortí al davant de una forta columna y 'ls féu desistir del plan.

Pero lo mes salat es que havent destacat alguns cavalls exploradors á Sant Feliu, encare aquells valents no 'ls veieren se desbandaren, y fou tan gran son sobresalt, que mentres uns se mudavan la roba, altres se ficavan dintre una clavaguera, y altres tiravan al carrer lo pa y butifarra qu' estaven menjant tranquil·lament, porque no 'ls destorbès en la sèva fuga.

Vosaltres diréu: ¿Cóm dimoni un bossí de pá pot destorbar de fugir á un carlí?

¿Cóm? ¿Qué no sabéu que son tant panarras que á cada àpat necessitan un pá de nou lliuras?

Eu Salmeron, durant lo temps que ocupá 'l ministeri de Gracia y Justicia, prestá un gran servey al dret, separant l' Administració de Justicia de la Política.

Sense cambiar cap jutje, establí las condicions, independents del poder, mediante las quals devian omplirse las vacants de la carrera, que quedessin.

Lo primer acte de 'n Martos ha sigut derrogar una ley que havia sigut rebuda ab general aplauso de tot lo pais.

La derogació de 'n Martos, en cambi ha sigut saludada ab general aplauso de tots los advocats radicals sense plets.

REPICHES

Los últims concells de ministres han sigut curts.

Han sigut curts perque ja un dels ministres diu qu' está malalt.

Jo no sé que té l' ofici de ministre: tothom ne vol ser y tothom al serho s' enmalalteix.

Es un sacrifici tant gran lo de indigestarse á la salut de la pàtria...

Per la província de Toledo corra un cabecilla anomenat Mil-rals.

Havent entrat á Merjaliza se 'n dugué prop de doscents rals.

De modo que no pogué endúrse 'n encare una quinta part de sa persona.

L' Ajuntament ha subvencionat la funció donada en l' iglesia de San Just, lo dia de san Sebastià.

Si las cosas van seguit aixis no desconfiem de veure á ca la Ciutat á mes de un cos de municipals, un cos de capellans, á fi de moralizar als federal.

¿QUIN ES LO PITJOR DELS MALS?

Aquell que no té quimeras, que tot lo dia 's passeja y sa salut causa enveja, diu de bonas á primeras: «¿Quin es lo pitjor dels mals?» la resposta mes valguda y de tots la mes sabuda es tractar ab animals!

Lo pobret que n'ha de estar treballant de dia y nit, que no pot ferse un vestit, y ab prou feinas pot menjar, esclama desesperat maleint sa trista sort: «¡molt mes valdria ser mort que no pas estar pelat!!

Lo soldat que alguna bala lo fereix cuan menos pensa y la pàtria en recompensa l' hospital sols l' hi regala; renegant d' impia llei al veurers un bras trencat, dirà trist y despetxat: «lo mes mal es serví al Rey!!!

L' home sabi que observant que aquesta generació, sols als quartos té afició y sols medra l' ignorant, dirà ab trist convenciment, al veure que ab tanta ciència no 's guanya la subsistència: «lo pitjó es tenir talent!!!

Lo viciat que al joch s' entrega y del seu treball no 's cuida, que la bossa se l' hi buida mentre l' cap se l' hi carrega, al veurer que sense blanca va quedantse y enpenyat, esclama desenganyat: «lo pitjó es jugá á la banca!!!!

Lo missàntropo que viu delestant la societat, que apeteix la soletat, y no parla mai ni riü, y passa la joventut ple de esplien com un anglés, esclama de ràbia ences: «lo pitjó es haber nascut!!!!

Pero jo que estich cregut que de tots quants mals he dit no n'hi ha un mes malehit que 'l que á escriure m' ha mogut, he de dir que «l que mes sobra capás de dessesperar é impossible d' aguantar es sens dupte 'l.... tenir sogra!!!!!!

B. M. O.

Temps ha que *La Gaceta* 'ns anuncia que las faccions de Galicia van perseguidas per tal ó qual columna.

Ni uns sola vegada, que 'ns ne recordém nos ha dit encare que haja pogut alcansàrselas.

Aixó serà sens dupte que 'ls soldats que hi ha á Galicia haurán près la costum tan en bogà en aquella terra, de fer lo camí ab las espardenyas penjades al coll, per no espalllarlas.

Lo cura Santa Cruz que havia entrat á França ja torna á corre per Navarra.

Lo cura Santa Cruz, rihentse del govern, rihentse dels carlans y rihentse de tot, demosta que es lo capellà mes consagrat que existeix baix lo domini del Papa.

Lo bisbe de Pernambuco (Brasil) ha sigut arrestat per haverne faltat al respecte y obediència de las lleys constitucionals del pais.

Que se 'n vinga á Espanya y podrá posseir

al frente de una partida y ser digne émul de 'n Caixal.

Aqui avants d' arrestar un bisbe, s' enfonza la presó.

La porta es massa baixa perque puga passarhi un home ab mitra....

A Madrit se publica un periòdich titolat *Lo Progrés*.

Està dirigit per un tal Perez de Guzman, secretari que fou de 'n Cheste. Homes que havent sigut secretaris de 'n Cheste, son are radicals, ningú dirá que no progressin.

Lo ministre de la Gobernació francés ha manat que s' examinin escrupulosament tots los llibres qu' existeixen en las bibliotecas dels estudis.

Se creu que quant los químichs de la restauració l' hajan pogut obtenir, prescriurà que tots los noys que van á estudi per restaurar la seva constitució, prenguin una toma diaria d' oli de foix de capellà.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR de la *Campana*.

Han enviat xaradas aprofitables ó endavinallades Manel Mirapeix, Un home petit. Un cómich d' Horta, Boixompifaig. Un Tarrasench enamorat, Tres de secas, Philopio, Joan Titas, Mossen Pere de la Colla, Jaume Mayolas y Coix de l' hostia.

N' han remesas que pera anarhi haurian d' arreglarse 'ls ciutadans Ñela, Un escorxagats, Un guanter, Ramon Bonhome, Fabalet de Suria, Papanatas y Pere Sistellé.

Finalment, n' han remesas que per mal versificades, mal combinades, fàcils d' endavinar ó per altres defectes no poden insertarse 'ls ciutadans Sabi per forsa, Un velocipidista, J. Comabella, Sabatassas, Sabatas y mitjas blavas, Lo Xambó, Pau Pallús, Pagés de fora, Lolasim vols, Tenedac, Un ciego que no hi guipa, Ex-Caïfàs de Reus, Un tonto, Noy gran, Paquita Sagristà. Tereseta Intentas, Quimet del Bolado y Un comerciant de figas.

Ciutauà D. Kingu. Lo que 'ns envia, no 'ns xoca pas —L' andalus. Y lo de vosté no 'ns agrada.—Un descendant de Volney. En quan á lo que vosté 'ns envia, no 'ns vā.—Violeta del Ponent. Vosté per lo que 's vēu deu ser parenta del anterior.—Un mosquit. Insertarém alguna cosa de lo que 'ns envia.—Blanch de Tayá. Y de lo de vosté mirarém de fer lo mateix.—Boixompifaix. Lo mateix que ab vosté.—Manel Mirapeix. No ha de ser menos vosté que tant s' esmera en complaure'ns.—Secas y Broquil. Lo que 'ns remet no fa pas por la *Campana*.—Sagristà del Viñet. Y lo de vosté tampoch.—Ramon Bonhome. Vosté será un bonhome; pero per lo que 'ns envia 's vēu que no es massa bon poeta.—Fabalet de Suria. Lo que vosté 'ns remet no pot pas anarà la *Campana*.—Papanatas. Y ja que estém per donar pebrots, rebin un vosté per la part que l' hi toqui.—Un sabi per forsa. A mes de sabi 's vēu que vosté es també escriptor per forsa.—Quimet del Bolado. Lo que 'ns remet no fila.—Un tranquil. Y lo de vosté tampoch.—Tres de secas. Esperém que tindrà paciencia, que ja 'ns recordarém de vosté: gracies per molta cosa de lo que aquesta senmana 'ns envia.—Un Guanter. Y de lo que vosté 'ns envia, també, perque s' ho val.—Pagés de fora. Lo seu epígrama arreglat podrá molt ben anar.—Pau Pallús. Gracias pel seu epígrama.—Pere Palau.—Los seus epígramas encare que bastant ben versificats, encleuen un concepte molt fluix.—Gestus. Per mort de Déu no s' esparveri que vosté es qui menos pot queixarse de nosaltres.—Dolores del mestre Josep. L' epígrama de vosté es del genero vert que no cab en la *Campana*.—Un federal exaltat. Quan vulga enviarnos alguna cosa fassa que siga original y no traduïda y mal traduïda.—Mossen Pere de la Colla. L' epígrama de vosté també verdeja. Un home petit. Ja vēu que en lo present número hem aprofitat la seva idea.

SOLUCIÓ

a las dos xaradas y á l' endavinalla del número anterior.

Lo mateix que ab la BAR-RI-NA deixo una post foradada,

jo pogués ab un e-pí-GRÀ-MA - foradá 'l cap de 'n CUCALA.

ROSA POMPOM.

Han endavinat totes tres solucions los ciutadans Boixompifaig, Sabatassas, Sabatas y Mitjas blavas, Un mosquit, Xambó, Un Tarrasench enamorat, Nasi de la Minga, Dolores del mestre Joseph, Calafat de Ca la Furosa, Ramon Bonhome, Ñela, Fabalet de Suria, L' arcalde Robinson, Tres de secas, Philopio, Papanatas, Un somnia truitas, Pubilleta rossa, Pau Pallús, Secas y Broquil, Sagristà, Maria de la Caterra, Pere Sistellé, Dos cunyets de Reus, Un manyà magre, Joan Titas, Mossen Pere de la Colla y Blanch de Taya.

Ha endavinat las 1.ª y 2.ª lo ciutadà Pagés de fora. Las 2.ª y 3.ª las han endavinadas los ciutadans Lolasimvols, Tenedac, Un ciego que no guipa, Ex-Caïfàs de Reus, Un federal exaltat, Jaume Mayolas, Un tonto, Un tranquil y Coix de l' Hostia. Han endavinat no més que la 2.^a 'ls ciutadans Noy gran, Paquita Sagristà y Tereseta Intentas. Y no mes que la tercera l' han endavinada los ciutadans Quimet del Bolado, Un americano pobre, Arturo de las pansas y Un comerciant de figas secas.

XARADA

1.

'L que treballa al segona no pot està molt primera, pus es segona y tercera quan un menos se n' adona. Si ho preguntas al total, t' ho esplicarà encar mes bé; qu' ell es home de sabé, de sabé fer capital.

OIDALC.

11.

Una bestia es l' hu al revés, molts cops la tot de dos es.

UN BLANCH DE TAYÁ.

ENDAVINALLA.

Ygual porto al cap que als peus. Tinch un mitx que m' fa 'na torta. Só un trist conjunt, que á la porta de la mort, lector, me vēus. A. F. O.

(Las solucions en lo proxim número.)

Imp. de la V y F de Gaspar. Ataulfo, 14.

I Lonez. editor. Rambla, 20

PREU UN RAL PER TOTA ESPAÑA.